

AFRAPPORTERING FRA RÅDET FOR SOCIALE INVESTERINGER 2022

MARTS 2023

Indhold

Forord.....	2
1. Indledning	4
2. Temaer i 2022	5
Call.....	5
Bidrage til modning af markedet for sociale investeringer	6
Skalering og udbredelse af sociale effektinvesteringer	7
Samarbejde med kommunen	7
3. Status på igangsatte projekter	8
Housing First	8
Nuværende status.....	9
Dialog Mod Vold	10
Nuværende status.....	10
UngiFokus.....	11
Nuværende status.....	11
Diabetes	12
Nuværende status.....	12
Hygiejne-nudging-system (<i>status forventes opdateret ultimo uge 8</i>)	13
Nuværende status.....	13
Lær for Livet	14
Nuværende status.....	15
Din vej i job	15
Nuværende status.....	16
IPS PLUS enhed	16
Nuværende status.....	16
Øvrige.....	16
Fundamentet.....	16
Nuværende status.....	17
4. Rådets fokusområder i 2023	17
Tilpasning af Rådets vision	17
Fortsat fokus på modning af markedet for sociale investeringer.....	19
5. Økonomi.....	19
Relevante link.....	21

Forord

2022 blev året, hvor vi i Rådet for Sociale Investeringer blandt andet fik afprøvet en ny arbejdsmetode – vi lavede et call efter effekter på vores investeringsområde ”bedre hverdag for aarhusianere med psykisk sygdom”. Vi fik gjort os nogle vigtige erfaringer med metoden, og vigtigst af alt fik vi udviklet og igangsat to nye gode projekter – Din vej i job samt IPS Plus – som vi glæder os til at følge de næste år.

I 2022 fik vi den første resultatbetaling fra en af de større investeringer – Projekt Hjem, Job og Helhed (Housing First), og på baggrund af Regnskab 2022 vil der også blive opgjort resultatbetaling for projekterne UngIFokus og Dialog mod Vold.

2022 blev også året, hvor der kom et nyt medlem af Rådet. Vi måtte sige farvel til Steffen Rasmussen, der fik nye udfordringer. I stedet udpegede byrådet Jeppe Kiel Christensen, der er forskningsleder ved VIA University College. Jeppe bidrager blandt andet med nye perspektiver i forhold til social innovation, bæredygtighed og læring.

Rådet for Sociale Investeringer (fra venstre): Anne Thorø Nielsen, Jeppe Kiel Christensen og Gurli Martinussen

Rådet har sammen og hver for sig deltaget i flere arrangementer og dialoger, hvor vi har delt ud af vores foreløbige erfaringer med sociale effektinvesteringer og vores ønsker for fremtiden. Vi har oplevet en god energi om vores arbejde og er blevet kontaktet af både potentielle leverandører og andre samarbejdspartnere, som har vist interesse for at indlede en dialog med os med henblik på et eventuelt samarbejde. Det tegner godt for 2023.

Som samfund står vi over for mange udfordringer, som er svære, eller måske endda umulige at løse inden for eksisterende rammer. Disse udfordringer benævnes ofte som vilde problemer. Ligesom byrådet er vi også i Rådet optagede af disse vilde problemer, og vi tænker, at sociale effektinvesteringer med sit fokus på innovation og nytænkning samt inddragelse af nye samarbejdspartnere kan være et blandt mange greb, der kan bidrage til en løsning af nogle af disse udfordringer. For at skabe bedre muligheder for etablering af sociale effektinvesteringer har vi i 2023 en ambition om at øge vores fokus på det tværgående samarbejde herunder at få udvidet det

strategiske samarbejde med filantropiske fonde, da vi tror, at der er et uforløst potentiale, som vi med fordel kan bringe i spil til gavn for den enkelte og fællesskabet.

God læselyst!

27. marts 2023

Gurli Martinussen, Anne Thorø Nielsen og Jeppe Kiel Christensen

1. Indledning

Byrådet oprettede Aarhus Kommunes Sociale Investeringsfond den 29. april 2020 på baggrund af et beslutningsforslag fra SF. Samtidig blev Rådet for Sociale Investeringer, der består af tre eksterne medlemmer, Gurli Martinussen (formand), Anne Thorø Nielsen samt Jeppe Kiel Christensen, etableret. Rådet for Sociale Investeringer sekretariatsbetjenes af Borgmesterens Afdeling, der samtidig varetager dialogen og samarbejdet med magistratsafdelingerne.

Formålet med Den Sociale Investeringsfond - og opgaven for Rådet - er at igangsætte sociale effektinvesteringer, der på samme tid forbedrer livsvilkårene for udsatte borgere i kommunen og over en årrække giver kommunale økonomiske gevinster. Sociale effektinvesteringer er med andre ord kendetegnet ved, at der er fokus på den dobbelte bundlinje, hvilket understøtter den sociale- og økonomiske bæredygtighed.

Denne afrapportering redegør for Rådets for Sociale Investeringers aktiviteter i 2022 og er den tredje i rækken af årlige afrapporteringer til byrådet. Afrapporteringen danner grundlag for den drøftelse, som Magistraten skal have med Rådet den 8. maj 2023.

Rådet modtager løbende henvendelser fra forvaltninger, organisationer, socialøkonomiske virksomheder og borgere med forslag til nye indsatser, som kan igangsættes som sociale effektinvesteringer i Aarhus Kommune. Rådets medlemmer er også kommet med forslag. I 2022 kom der i alt 8 nye henvendelser, der var meget forskellige med hensyn til både indhold og omfang - og modenhed. Ingen af disse nye henvendelser førte til igangsætning af nye sociale effektinvesteringer, og Rådet vurderer derfor, at der er behov for at finde supplerende måder til at finde nye potentielle investeringsprojekter på.

Siden Rådets start i maj 2020 har Rådet for Sociale Investeringer modtaget i alt 40 henvendelser eksklusiv henvendelser vedrørende Rådets call. Heraf har Rådet direkte afvist 10 henvendelser fx på grund af manglende modenhed. Flertallet af de øvrige henvendelser – 29 styk – har været sendt til belysning i den/de relevante magistratsafdelinger i Aarhus Kommune i 2022, mens en enkelt endnu ikke er behandlet i Rådet. På baggrund af disse belysninger har Rådet besluttet at arbejde videre med 10 henvendelser med henblik på at udarbejde en egentlig social effektinvestering. Heraf er det på nuværende tidspunkt lykkedes at udvikle 7 sociale effektinvesteringer, som er endeligt vedtaget og igangsat af Rådet, mens der fortsat er gang i et udviklingsarbejde i forhold til en enkelt. I forhold til en enkelt henvendelse er denne blevet afvist efter udarbejdelse af business case. Rådet har herudover besluttet at donere et mindre beløb til at modne en indsats, så der eventuelt på sigt kan laves en social effektinvestering på det område. Derudover er der blevet igangsat 2 investeringer på baggrund af Rådets call.

	I alt
Antal henvendelser ¹	40
- Direkte afvisning	10
- Afvisning efter belysning	19
- Donation	1
- Igangsatte sociale effektinvesteringer	7
- Under behandling	3

Note 1: Eksklusiv call'et

I *afsnit 2* gives der et indblik i, hvilke temaer Rådet har været optaget af i 2022, mens der i *afsnit 3* er et overblik over sociale effektinvesteringer, som Rådet har igangsat – og med en foreløbig status for de projekter, der allerede er i gang.

Et af Rådets særlige fokusområder i 2023 er at bidrage til den fortsatte modning af markedet for sociale investeringer. Dette fokusområde samt Rådets arbejde med sin vision er udfoldet nærmere i *afsnit 4*.

I *afsnit 5* er økonomien i Den Sociale Investeringsfond nærmere beskrevet. Rådet råder over 40 mio. kr., som byrådet i forbindelse med budgetforliget 2018-2021 afsatte dertil.

2. Temaer i 2022

I 2022 har flere temaer fyldt for Rådet. Med udgangspunkt i Rådets vision er der blevet blandt andet afprøvet en ny arbejdsmetode. Rådet har desuden bidraget til modning af markedet for sociale effektinvesteringer ved at dele ud af sine erfaringer. I lyset af et faldende antal igangsatte sociale effektinvesteringer har der desuden været en nysgerrig på, hvordan man kan skalere/udbrede konkrete effektinvesteringer fra andre kommuner. Og så har det gode samarbejde med kommunen også være i fokus. Nedenfor gives et indblik i disse konkrete temaer.

Call

I Rådets vision og strategi lægges der op til at afprøve en arbejdsmetode, hvor der laves et udbud eller et call efter effekter på et udvalgt område via konkrete indsatser. Hensigten med denne tilgang er at få en bredere dialog med alle interessenter på området, herunder NGO'er, socialøkonomiske virksomheder og kommunale forvaltninger og dermed understøtte nytænkning på området samtidig med at tilgangen forhåbentligt kan bidrage til at modne markedet for sociale effektinvesteringer yderligere.

Konkret udvalgte Rådet i 2021 hovedområdet *Bedre hverdag for aarhusianere med psykisk sygdom* til brug for et call. Der blev reserveret midler til, at der kunne igangsættes sociale effektinvesteringer i op til tre indsatser fra tre forskellige leverandører på området. Hvilken løsning en eventuel leverandør ville byde ind med, var åben. Det kunne være forebyggende indsatser eller indsatser overfor borgere, der allerede havde konkrete udfordringer. Det lå til gengæld helt fast, at omdrejningspunktet for løsningen skulle være, at indsatsen skabte værdi for borgerne samtidig med, at den på sigt bidrog til at nedbringe kommunens udgifter.

Den maksimale betaling til den enkelte leverandør kunne i alt udgøre 3 mio. kr. i projektperioden. Call'et blev igangsat i efteråret 2021, og Rådet modtog i alt 12 spændende henvendelser – primært eksterne med også fra kommunen selv.

Primo 2022 vurderede Rådet i samarbejde med magistratsafdelingerne de indkomne forslag med henblik på at udvælge de leverandører, som Rådet ønskede at arbejde videre med. På baggrund af faglige belysninger fra forvaltningerne af de enkelte henvendelser udvalgte Rådet fem leverandører, der blev inviteret ind til et rådsmøde for at give en nærmere præsentation af deres forslag for såvel rådet som repræsentanter fra de relevante fagforvaltninger. På baggrund af disse præsentationer og den efterfølgende dialog med de udvalgte leverandører udvalgte Rådet to forslag til indsatser, hvor der blev udarbejdet konkrete business cases, der endte med at munde ud i to nye sociale effektinvesteringer – ”Din vej i job” med IPSCenter Danmark og SIND Erhverv som leverandører, samt ”IPS PLUS enhed” med Sociale Forhold og Beskæftigelse som leverandør. Begge projekter er beskrevet kort i afsnit 3 nedenfor.

Rådets vurdering er, at metoden levede op til ambitionen om at komme i dialog med en bred skare af leverandører inden for et specifikt område. Der var mange spændende og relevante forslag til indsatser. Det var dog ikke alle indsatser, der var lige modne til at igangsættes som en social effektinvestering. For flere af henvendelserne gjaldt, at der var brug for mere evidens om indsatsen og metoden, før der kunne opstilles klare resultatmål, som en eventuel resultatbetaling kunne knyttes op på. Der var med andre ord brug for at modne indsatsen og blive klogere på de konkrete effekter deraf.

Det var samtidig oplevelsen, at den direkte dialog med de udvalgte leverandører bidrog til at kvalificere beslutningen om, hvilke indsatser der i første omgang skulle arbejdes videre med. Samtidig gav dialogen også leverandørerne mulighed for at blive klogere på, hvad Rådet og kommunen lægger til grund for, at en indsats kan igangsættes som social effektinvestering. De fik dermed et bedre grundlag for at modne deres indsats med henblik på potentielt at kunne bringe den i spil igen som en social effektinvestering.

Transaktionsomkostningerne forbundet med dels at afdække, om en indsats kan igangsættes som en social effektinvestering og dels at udarbejde en resultatbetalingsmodel herfor påvirkes kun i ringe grad af størrelsen på projektet, hvilket call'et var med til at understrege. Omkostningerne der principielt set skal hentes ind via fremtidige økonomiske gevinster ved indsatsen. Samtidig er Rådets ambition om at opnå viden om de sociale og økonomiske effekter af en indsats også afhængig af, at der også er en vis volumen af borgere i indsatsen. En forholdsvis lille økonomisk ramme begrænser i sagens natur, hvor mange midler der kan bruges pr. borger i indsatsen, hvis det samtidig skal være muligt at visitere et tilstrækkeligt antal borgere til indsatsen.

Med baggrund i ovenstående er det Rådets samlede vurdering, at et call er et relevant værktøj at have i værktøjskassen, og det kan med fordel bruges på et andet område, da det bringer nye løsninger i spil og samtidig er med til at modne markedet for sociale effektinvesteringer. Der skal dog være en opmærksomhed på, at projekterne har en størrelse, der kan retfærdiggøre transaktionsomkostningerne.

Bidrage til modning af markedet for sociale investeringer

Rådet har som ambition af være med til at modne markedet for sociale investeringer. En måde at gøre det på, er ved at kommunikere bredt om indsatser og resultater og om de muligheder og udfordringer, som Rådet ser. Med udgangspunkt heri har Rådet sammen og hver for sig deltaget i flere arrangementer og dialoger. Nedenfor er de lidt større udadvendte aktiviteter beskrevet.

Sociale Forhold og Beskæftigelse er medlem af et netværk under EU-URBACT programmet. URBACT er et europæisk udvekslings- og læringsprogram, som sigter mod, at europæiske byer samarbejder om større tværgående udfordringer. Temaet for netværket er samarbejde om udvikling af lokale planer for, hvordan man i de enkelte byer kan arbejde med sociale investeringer i form af SIB – Social Investment Bonds. Rådet blev inviteret med til et netværksmøde i foråret for at fortælle om Rådets arbejde, herunder de foreløbige erfaringer med sociale effektinvesteringer.

I efteråret var Rådet medarrangør af et *fyrraftensmøde* om sociale effektinvesteringer sammen med Komponent, kommunernes fælles udviklingscenter. På mødet blev der sat fokus på den nyeste forskning i sociale investeringer fra et kommunalt perspektiv, erfaringerne fra Aarhus Kommune og hvordan vi kommer videre med den sociale investeringsdagsorden. Målgruppen var primært

kommuner. Flertallet af deltagerne var fra Aarhus Kommune, men der deltog også medarbejdere fra andre offentlige arbejdspladser, fonde og en enkelt leverandør.

Rådet var desuden repræsenteret, da Den Sociale Investeringsfond fejrede sin 3-års fødselsdag med et eftermiddagsarrangement med debat om fremtiden for sociale investeringer. I arrangementet deltog politikere, fonde, NGO'er, kommuner mv. Arrangementet var en anledning til at komme i dialog med leverandører, filantropiske fonde m.fl. med henblik på mulige fremtidige samarbejder. Konkret fik Rådet i forlængelse af dette arrangement flere konkrete henvendelser om projekter fra leverandører. Disse endte dog ikke med at blive til sociale effektinvesteringer i Aarhus Kommune.

Skalering og udbredelse af sociale effektinvesteringer

Sociale investeringer er med til at dokumentere sociale og økonomiske gevinster af indsatser, og de kan dermed danne grundlag for at forankre og udbrede virksomme indsatser. Det er også forventningen, at man som kommune vil kunne drage nytte af at skalere/kopiere allerede igangsatte sociale effektinvesteringer fra andre kommuner, da der inden igangsættelsen er blevet lagt et stort arbejde i underbygge potentielle effekter for borgerne og koble dem med budgetmæssige effekter. Dette forarbejde vil dermed som udgangspunkt kunne reducere de transaktionsomkostninger, som kommunerne ellers har, når der skal udvikles en social effektinvestering. Der er derfor god ræson i at tage udgangspunkt i allerede udarbejdede resultatbetalingsmodeller for sociale effektinvesteringer, når der skal findes inspiration til nye investeringer.

Med udgangspunkt heri har Rådet i 2022 været undersøgende på, om det var muligt at skalere en indsats, der var i gang som en social effekt investering i anden kommune, og som forventes at kunne bidrage til en bedre hverdag for børn med særlige behov – nærmere bestemt børn og unge, der er vokset op i hjem med alkohol- eller stofmisbrug.

Den indledende afdækning af muligheden for at skalere viste, at det ikke er så ligetil at overføre andre kommuners sociale effektinvesteringer 1:1. Årsagen hertil skal blandt andet findes i, at investeringerne indgår i specifikke kontekster, der alt andet lige påvirker udformningen af et projekt. Det har fx betydning, hvilke indsatser der allerede er igangsat for målgruppen, hvor velfungerende de er samt sammenhæng til øvrige kommunale indsatser. Prisen på de indsatser, som vil falde bort, har i sagens natur også betydning.

Samlet set betød det i forhold til det konkrete projekt, at Rådet efter dialog med den relevante forvaltning konkluderede, er der pt. ikke var grundlag for at forvente, at der kunne opnås den samme positive effekt af indsatsen i Aarhus som i den anden kommune. Rådet vil dog også fremover har fokus på muligheden for at skalere allerede igangsatte investeringer.

Samarbejde med kommunen

Rådet er sat i verden for at hjælpe kommunen med at skabe en ny ramme for mere langsigtede og helhedsorienterede løsninger indenfor de dagsordener, som kommunen er optaget af – fx de vilde problemer. Der skal igangsættes indsatser, som har fokus på resultater og effekt frem for konkrete ydelser. Det er Rådets vurdering, at en forudsætning for at komme i mål hermed er et tæt og åbent samarbejde med kommunen. Dels fordi det kræver et godt samarbejde omkring en eventuel ny indsats, dels fordi en social effektinvestering kræver, at der er et kommunalt budget, som vil betale for indsatsen, hvis den giver de forventede effekter.

Rådets sagsgang¹ for henvendelser om nye sociale effektinvesteringer understøtter dette. Såfremt Rådet efter en første drøftelse af en henvendelse finder den umiddelbart interessant, sendes den til faglig belysning i de relevante forvaltninger med henblik på at få vurderet, om det fagligt kan være interessant og en gevinst at igangsætte de pågældende forslag til effektinvesteringer, eller om der er en hindring i forhold til eksisterende indsats, strategier m.v. Hvis Rådet på baggrund af forvaltningens vurdering beslutter, at der skal arbejdes videre med at undersøge potentialet for en social effektinvestering, inddrages de relevante forvaltninger tæt i processen, da de jo besidder den eksempelvis socialfaglige viden, som er evident for at kunne undersøge potentialet og – hvis relevant – på sigt udarbejde en betalingsmodel mv.

Rådet oplever, at der er et godt og velfungerende samarbejde med alle de afdelinger, der har været involveret i Rådets arbejde. Afdelingerne bidrager med stor faglighed og en generel nysgerrighed på det ”nye”.

Udover denne systematiske inddragelse af kommunen inviterede Rådet i 2022 repræsentanter fra Sociale Forhold og Beskæftigelse ind på et rådsmøde for blandt andet at få et endnu bedre indblik i, hvordan afdelingen arbejder med sociale effektinvesteringer – dels i udviklingsfase og dels i opfølgingsfasen. Samtidig var Rådet også nysgerrig på, hvilke opmærksomhedspunkter – om nogen – afdelingen gerne ville sætte lys på med udgangspunkt i deres foreløbige erfaringer med sociale effektinvesteringer.

Sociale Forhold og Beskæftigelse var inviteret ind, da det er den afdeling, som Rådet og dets sekretariat har de fleste samarbejdsflader med.

Besøget gav Rådet et godt indblik i det store arbejde, som ligger hos de kommunale forvaltninger, før, under og efter en social effektinvestering sættes i gang. Det gav blandt en indsigt i, hvor vigtigt det er, at der afsættes tilstrækkeligt med tid til dialog og implementering på det operationelle niveau mellem kommunen, som henviser en borger til indsatsen, og den eksterne leverandør, da der ellers sker forsinkelser i forhold til at nå de opsatte resultatmål. Det gav også et forøget fokus på, at investeringernes volumen er vigtig. Dette skyldes blandt andet, at transaktionsomkostninger kun i ringe grad påvirkes af størrelsen på projektet. Så jo mindre projekt – jo længere tid inden disse udviklingsomkostninger er tjent ind. Dertil kommer, at ambitionen om at opnå viden om effekterne af indsatserne også afhænger af investeringernes volumen. Indsigter som Rådet og Sekretariatet vil bære med i det videre (sam-)arbejde.

3. Status på igangsatte projekter

Ved årsskiftet 2022/2023 er i alt otte projekter via Rådet for Sociale Investeringer i drift, heraf er to projekter igangsat i 2022. Nedenfor angives status for de enkelte projekter. Det gælder generelt, at projekterne er i god gænge. For enkelte af projekterne har visiteringen af borgere til indsatsen dog vist sig at give flere udfordringer end forventet. Udviklingen følges tæt af alle parter, så der om muligt kan laves tilpasninger i projektet.

Housing First

Rådet indgik i december 2020 et samarbejde med den statslige Sociale Investeringsfond, DSI (med-investor), Hjem til Alle (samarbejdspartner), Sociale Forhold og Beskæftigelse (leverandør og

¹ Visualisering af sagsgangen fra idé til social effektinvestering kan ses [her](#)

myndighed) og Bikubenfonden (underskudsgaranti på 2 mio. kr.) om et socialt investeringsprogram, hvor målet er flere unge hjemløse i egen bolig, bedre trivsel og, for de mest ressourcerstærke, at komme i arbejde.

Det sociale investeringsprogram består af to indsatser. En hovedsageligt social indsats til de mest udsatte unge hjemløse (Projekt Havnen) og en tidlig, intensiv og beskæftigelsesrettet indsats til de unge hjemløse, der er nærmere job og uddannelse (Projekt Hjem, Job og Helhed). For begge grupper gælder det, at de får en fast bolig med intensiv støtte efter Housing First-principper i forbindelse med forløbet. Housing First er en helhedsorienteret tilgang til hjemløshed, hvor borgeren tilbydes en selvstændig bolig i almindeligt byggeri og samtidig modtager bostøtte. Tilgangen er både herhjemme og i udlandet en af de bedst dokumenterede indsatser i forhold til at lykkes med at få hjemløse væk fra gader og sofaer hos bekendte til egen fast bolig.

Det var forventningen, at i alt ca. 75-80 unge vil blive omfattet af indsatsen over en treårig periode. Rådets investering i indsatsen er på i alt 11,5 mio. kr. DSI har investeret et tilsvarende beløb.

Hvis indsatserne lykkes, er det vurderingen, at der vil være væsentlige samfundsøkonomiske besparelser blandt andet i forhold til mindre brug af herberg og offentlig forsørgelse. Det er også vurderingen, at de afledte effekter af øget trivsel vil give besparelser i forhold til sundhedsydelse, kriminalitet mv. Tilbagebetalingsmodellen til investorerne baserer sig på tre resultatmål: 1) boligsituation, 2) arbejdsmarkedssituation og 3) selvmestring, der omfatter udviklingen i borgerens trivsel mv.

Nuværende status

Begge projekter har været i drift siden efteråret 2021. Der har været et løbende optag af unge i projekterne. Ultimo 2022 har der i alt været tilknyttet 29 unge til Projekt Hjem, Job og Helhed og 16 borgere til Projekt Havnen.

Primo 2023 modtog investorerne den anden resultatopfølgning på projekterne gældende for perioden fra projektstart til august 2022.

For begge projekter er det i høj grad lykket at fastholde de unge i egen bolig. Kun ganske få unge har i deres indsatsperioder opsøgt et ophold på et forsorgshjem. Dette opleves som særdeles positivt, da boligfastholdelse er en væsentlig faktor, både menneskeligt, fagligt og økonomisk.

Flere unge har nu afsluttet deres indsatsperioder og skal nu stå på egne ben i egen bolig. I Projekt Hjem, Job og Helhed afsluttes indsatsen for de unge efter 9 måneders indsats. I Projekt Havnen er der afsat ressourcer til at medarbejderne kan give de unge en "efterindsats" efter udflytning til egen bolig fra boligerne i Havnegade. Projekterne og styregruppen har en opmærksomhed på at følge de unge i denne overgang.

De unges komplekse udfordringer kan være en barriere for, at de kan opnå selvforsørgelse via uddannelse eller job. Det gælder særligt for de unge i Projekt Havnen. Projekt Hjem, Job og Helhed er i vidt omfang lykket med at hjælpe de unge mod job eller uddannelse. Flere unge har opnået ordinær beskæftigelse mens en stor del af de unge har deltaget i virksomhedsrettede aktiviteter, så som virksomhedspraktikker.

De unge i Projekt Hjem, Job og Helhed oplever generelt set en positiv progression i deres trivsel/selvbestring, mens progressionen for de unge i Projekt Havnen er mere svingende. Kendetegnen for de unge i begge projekter er, at det vurderes, at mange af de unge ikke har haft et realistisk billede af deres trivsel og ressourcer ved indsatsstart. Det forhold, at projekterne skaber ro om de unge, betyder i flere tilfælde, at de unge opnår en erkendelse af deres faktiske

udfordringer, hvilket på den korte bane kan føre til fald i deres trivsel. Et realistisk selvbillede er dog en vigtig forudsætning for at kunne skabe en reel og langtidsholdbar udvikling for de unge. Det har eksempelvis været en vigtig forudsætning for, at en betydelig andel af de unge med misbrugsproblemer er blevet motiveret til at indgå i misbrugsbehandling.

Begge projekter har et fagligt fokus på de "systemudfordringer", de unge oplever. Det kan eksempelvis gælde ift. de unges behov for at modtage lægehjælp, indgå i psykiatrisk behandling eller misbrugsbehandling og håndtere deres privatøkonomi. De unge har ofte svært ved at navigere i de komplekse systemer som sundhedsvæsen eller bankvæsen udgør, og derfor er det en vigtig faglig opgave for medarbejderne, at hjælpe de unge med at finde vej i systemerne.

Dialog Mod Vold

Rådet for Sociale Investeringer indgik i februar 2021 en 3-årig aftale om en social effektinvestering med Den Sociale Investeringsfond, DSI (med-investor), Sociale Forhold og Beskæftigelse (myndighed) og Dialog mod Vold/AskovFonden (leverandør) om en indsats rettet mod voldsramte familier.

I indsatsen skal i alt 25 familier visiteres til indsatsen hos Dialog mod Vold og formålet er at hjælpe de voldsudsatte familier ud af voldsspiralen og bryde med den negative sociale arv ved at tilbyde psykologbehandling til voldsudøver og den voldsudsatte – såvel voksne som børn og unge.

Ved at stoppe volden i den nære relation er det vurderingen, at der vil være væsentlige samfundsøkonomiske besparelser via bl.a. færre krisecenter-ophold, lavere overførselsudgifter, færre skadestuebesøg og mindre kontakt med retsvæsenet. Dette er afspejlet direkte i resultatbetalingen, der over en periode på 5 år indeholder resultatbetaling i henhold til følgende parametre:

- Ophør af oplevet vold
- Fravær af skadestuebesøg forårsaget af vold i nære relationer
- Fravær af sigtelser/domme som følge af vold i nære relationer
- Fravær af ophold på kvindekrisecentre
- Fravær af øvrige familiebehandlingstilbud i kommunen
- Reduktion i familiernes generelle ressourcetræk på kommunale ydelser (herunder overførselsindkomst)

Den endelige aftale trådte i kraft i maj 2021, og Rådets investering i indsatsen er på i alt 2,5 mio. kr. DSI har investeret et tilsvarende beløb.

Nuværende status

Projektet har været igangsat i 1½ år, og der har været visiteret familier til indsatsen i 15 måneder. Samarbejdet mellem Familiecentret og Dialog mod Vold er velfungerende, men der er løbende udfordringer med at visitere nok relevante familier til projektet. Det handler dels om formuleringen af målgruppen i aftalegrundlaget, som er relativt snævert formuleret, dels om et eksisterende og kendt internt voldstilbud i Familiecentret, som kan arbejde med komplekse sager – og endeligt et stigende fokus på at arbejde med Relationel Velfærd i Familiecentret, som har medført, at der generelt igangsættes færre foranstaltninger. Der er en fin dialog om disse problematikker og et generelt fokus på at finde løsninger og lykkes med projektet.

Ved årsskiftet var der henvist i alt 9 familier til projekt Dialog mod Vold, hvoraf nogle er i gang, nogle er afbrudt og nogle har gennemført behandlingsforløbet. Herudover har der været dialog om flere

familier, hvor det dog i sidste ende ikke er lykkedes at gennemføre visitationen. Det generelle billede af familierne er, at der oftere er tale om problematikker med vold mod børn end mod partner, at sager, hvor tilknytning af tolk er nødvendigt, tager længere tid, og at en del af familierne består af børn samt en enlig forælder. I de fleste henviste familier er der en høj grad af kompleksitet i sagerne.

Første resultatopfølgning forventes at foreligge i maj 2023 og vil indgå i forventet regnskab 2023.

UngiFokus

I juni 2021 indgik Rådet for Sociale Investeringer en aftale om en social effektinvestering med Sociale Forhold og Beskæftigelse (myndighed og leverandør) i det 4-årige projekt UngiFokus.

UngiFokus er en helhedsorienteret indsats for 500 aktivitetsparate unge, hvor de unge møder én medarbejder i Jobcentret, som både er den unges uddannelseskonsulent, virksomhedskonsulent og mentor. Den unge får dermed én primær kontakt, som kan skabe en tæt relation til den unge. Konsulenten varetager den tværgående koordinering samt sikrer en god forbindelse til centrale samarbejdspartnere (regionen, virksomheder osv.). Forventningen er, at en sådan koordineret og helhedsorienteret indsats på sigt vil lede til øget selvmestring, tro på egne evner og derigennem en øget tilknytning til en uddannelse, arbejdsmarkedet og byens ungefællesskaber. Som følge deraf forventes positive økonomiske gevinster særligt i form af nedbragte udgifter til offentlig forsørgelse, men det er også sandsynligt, at de unge på sigt vil få et mindre behov for sociale støtteforanstaltninger.

Rådets investering i indsatsen er på i alt 14,4 mio. kr.

Nuværende status

Projektet startede 1. oktober 2021. Ved udgangen af december 2022 havde 211 unge deltaget i projektet, hvilket stort set er som planlagt.

Projektet har i det første år gjort sig en række erfaringer og igangsat forskellige udviklingsindsatser:

Virksomhedsrettede erfaringer og aktiviteter

For at styrke den virksomhedsrettede indsats og komme tættere på de unge har UngiFokus etableret en Jobklub. Her støttes de unge i jobsøgningsprocessen gennem hjælp til at lave CV, ansøgning, træne jobsamtale samt til at sætte fokus på den unges ressourcer og hverdagsmestring. De unge fortæller, at de har god gavn af inspiration og konkret hjælp til jobsøgningen, og at det er givende at møde andre unge, som er i samme situation som dem selv. Den dialogbaserede form har været god til at inddrage de unge og har styrket kontakten til og samarbejdet med dem.

Muligt samarbejde med Folkesundhed Aarhus

En del af de unge har glæde af, at der sættes lys på gode vaner, hvad angår kost og motion. Derfor er der etableret kontakt til Folkesundhed Aarhus. Mulighederne afsøges for et fælles samarbejde om aktiviteter med mad og bevægelse som omdrejningspunkt.

Rollen som uddannelseskonsulent/virksomhedskonsulent/mentor

Medarbejderne fortæller, at kombinationen af de tre roller i én gør det nemmere at arbejde relationelt, da der kan være hyppig kontakt og stor tilgængelighed. Den lave sagsstamme pr. medarbejder giver også frihed til fx at besøge de unge i deres tilbud, være tættere på virksomhedspraktikken og ledsage den unge til behandling i psykiatri, egen læge m.m.

De unge melder også positivt tilbage. De finder det overskueligt og rart kun at skulle forholde sig til én person. Og de sætter pris på medarbejderens hurtige reaktioner og store tilgængelighed. Øvelsen for medarbejderne er at balancere de tre roller. Mentordelen fylder mere end forventet, og det ser ud til at ske på bekostning af virksomhedskonsulentrollen. Dette er teamet meget opmærksomme på. Projektet har desuden erfaret, at flere af de unge er meget udfordret af psykiatriske problemstillinger og misbrug, og da det er krævende at være eneste medarbejder på disse sager, er der brug for sparring. Dette sker i teamet ved at etablere makkerskaber på de sværeste sager.

Første resultatopfølgning vil blive foretaget på baggrund af regnskab 2022 i forventet regnskab 2023.

Det bemærkes, at Sociale Forhold og Beskæftigelse efter aftaleindgåelsen er lykkedes med at få fondsfinansiering fra Lind Foundation til en grundig evaluering af UngiFokus, som skal skabe ny viden om, hvordan udsatte unge i højere grad kan blive en del af positive fællesskaber på arbejdspladser, uddannelser og i fritiden. Læs mere [her](#).

Diabetes

I oktober 2021 indgik Rådet et samarbejde med Den Sociale Investeringsfond (DSI) og Sundhed og Omsorg om en social effektinvestering, "Sammen om Diabetes i Aarhus", der skal skabe en sundere livsstil og derigennem forebygge senkomplikationer for sårbare aarhusianere med type 2-diabetes. Målet er at mindske den sociale ulighed i sundhed samt øge trivselen blandt de berørte borgere.

Indsatsen er udviklet i samarbejde med Steno Diabetes Center Aarhus og i dialog med Praktiserende Lægers Organisation Aarhus med udgangspunkt i et tidligere pilotprojekt i Folkesundhed Aarhus Vest.

Den borgerrettede indsats består af et forløb med en varighed på 12 måneder og dernæst opfølgning på borgeren de efterfølgende to år. Forløbet, der tilpasses den enkelte borgers behov og ressourcer, består af individuelle samtaler og gruppebaseret undervisning og træning med fokus på sund livsstil, compliance og fastholdelse. Kort sagt: At blive bedre til at være syg med diabetes. Forløbet vil understøtte borgeren i at få bedre viden, kompetencer, og relationer vedrørende deres sygdom, hvilket i sidste ende skal reducere risikoen for at udvikle diabetiske senkomplikationer.

Det er aftalt mellem Rådet, DSI og Sundhed og Omsorg, at 450 borgere med type 2-diabetes påbegynder et forløb i løbet af tre år, dvs. 150 om året. DSI og Rådet har i alt investeret 13,3 mio. kr. i indsatsen med en halvdel hver, dvs. Rådets investering er på ca. 6,7 mio. kr.

Opnår borgerne de forventede mål, er der anseelige besparelser på lang sigt på plejeudgifterne i Sundhed og Omsorg, og derudover mindst lige så store samfundsøkonomiske besparelser fx udgifter til offentlig forsørgelse. Tilbagebetalingsmodellen til investorerne baserer sig udelukkende på udviklingen i borgernes langtidsblodsukker – dels individuelt, dels kollektivt – da der er en direkte sammenhæng mellem borgernes langtidsblodsukkerniveau, selv over kort tid, og udviklingen af følgesygdomme de næste 20 år, ifølge kørsel i en simulationsmodel Novo Nordisk blandt andet anvender ved ansøgninger om diabetesmedicin.

Første resultatopfølgning vil foreligge i forbindelse med regnskabet for 2023.

Nuværende status

De første diabeteshold startede i foråret 2022. I 2022 er i alt 35 borgere opstartet på hold. I december 2022 er der optaget yderligere 28 borgere til holdstart lige efter årsskiftet. Antallet af borgere, der opstarter forløb, er således under det aftalte niveau for det første år.

Andelen af de deltagende borgere, der når de aftalte mål, er til gengæld væsentligt højere end aftalt. Det var forventet, at 31 procent af de deltagende borgere ville nå målet for reduktion i langtidsblodsukkerværdi efter henholdsvis 12, 24 og 36 måneder. Blandt de 12 borgere, der nærmer sig afslutningen på det ét-årige forløb, har 9, dvs. 75 procent, reduceret deres langtidsblodsukker med de aftalte 8,5 procent. For de 12 borgere er langtidsblodsukkerværdien i gennemsnit faldet med 12,3 procentpoint pr. borger, mens der var aftalt et fald på 6,8 procentpoint i gennemsnit. Herudover viser surveydata fra de deltagende borgere, at deres selvvaluerede helbred er bedre, deres livskvalitet højere og deres trivsel øget.

Der er i løbet af 2022 igangsat en lang række initiativer for at øge rekrutteringen af borgere til indsatsen. Her kan nævnes et styrket samarbejde med de praktiserende læger, Steno Diabetes Center Aarhus og apotekerne såvel som opsøgende arbejde i foreninger og lokalmiljøer samt direkte opsøgende telefonisk kontakt til borgere i målgruppen. Rekrutteringen vil fortsætte med at være et højt prioriteret fokusområde.

Rådet og DSI har sammen med Sundhed og Omsorg indledt en dialog om tilpasning af aftalegrundlaget, fordi antallet af borgere i indsatsen er lavere end det aftalte. En endelig tilpasning af aftalegrundlaget, herunder særligt af resultatbetalingens størrelse og sammensætning, forventes afklaret primo 2023.

Hygiejne-nudging-system (*status forventes opdateret ultimo uge 8*)

Aarhus Kommune og Zurface Group ApS har i samarbejde med bl.a. SSI og forskningsmiljøer indenfor mikrobiologi og indeklimate indgået et innovationspartnerskab om et hygiejne-nudging-system til brug primært på folkeskoler i Aarhus Kommune med henblik på at højne hygiejnen i klasselokaler m.v. Systemet understøtter også et bedre indeklimate og et lavere støjniveau ved at blinke, når foruddefinerede grænseværdier nås. I april 2021 besluttede Rådet for Sociale Investeringer at risikofærdække for 50 enheder på 10 pilotskoler for skoleåret 2022-2023. For skoleåret 2021-2022 afholdes udgiften af kommunekassen som en Coronarelateret udgift.

Konkret indebærer Rådets investering, at der installeres hygiejne-nudging-enheder på 10 skoler i 50 klasse- eller faglokaler på hver skole. Denne enhed registrerer ved avanceret IoT teknologi brugen af lokalet ved at måle indeklimate m.v. og nudger på den baggrund elever og lærere, når der fx skal åbnes vinduer eller tørres flader af med de medfølgende servietter. Systemet bidrager på den måde til en reduktion i overflade-bakterier og et bedre indeklimate, som vil mindske sygefraværet.

Rådets investering er i alt 2,9 mio. kr. i 2022 og 2023, og resultatbetalingen er i den oprindelige aftale fastlagt til at skulle ske på baggrund af forventet lavere rengøringsudgifter. Herudover har investeringen været baseret på en forventning om positive effekter i form af lavere korttidssygefravær og bedre indeklimate, men de effekter indgår ikke i resultatbetalingen.

Nuværende status

Systemet er på nuværende tidspunkt implementeret på 12 folkeskoler, et dagtilbud og i mindre skala enkelte andre steder. Der er nedsat en styregruppe for implementeringen i Børn og Unge med deltagelse af Zurface, Børn og Unge og Borgmesterens Afdeling. Der er igangsat en evaluering, som munder ud i en samlet evalueringsrapport 1. maj. Desuden er der ved at blive udarbejdet en business case og en konkret økonomimodel, som sammen med evalueringen skal danne udgangspunkt for en vurdering af, om løsningen fra det nye skoleår skal tilbydes uden betaling til alle skoler, der ønsker det, og hvordan dette i givet fald vil kunne finansieres. Løbende tilbagemeldinger indikerer god brugertilfredshed og god effekt nogle steder, mens det andre steder er mere

begrænset hvor meget løsningen konkret bliver brugt. Evalueringen vil belyse dette nærmere og også give anvisninger til best practice i forhold til implementeringen.

En dialog med en af kommunens tre rengøringsleverandører peger på, at godt halvdelen af udgiften til Zurface potentielt vil kunne finansieres ved at undlade rengøring af overflader, som eleverne selv kan tørre af i stedet. Der er herudover en gevinst, som endnu ikke er konkretiseret, ved bedre styring af rengøringen gennem data, som genereres af Zurface. Selvom der er et betydeligt potentiale, er det ikke realistisk på nuværende tidspunkt at omsætte det i en konkret reduktion i rengøringsudgifter, bl.a. fordi det kræver yderligere drøftelser med leverandørerne, og fordi der i givet fald skal findes modeller, hvor det kan passes naturligt ind i skolernes hverdag. Hertil kommer, at kontrakterne med rengøringsleverandørerne er forholdsvis nye, og i et vist omfang stadig præget af indkørsproblemer. Til gengæld peger analyser fra blandt andet Realdania på, at gevinsterne i form af bedre indeklima og reduceret sygefravær – både på den enkelte skole, men i høj grad også på samfundsniveau – kan være betydelige. Og herudover er der gevinster ved blandt andet energibesparelser, som ikke var en del af det oprindelige beslutningsgrundlag. Styregruppen for projektet vurderer derfor, om der kan opstilles en model, hvor det er disse besparelser – og ikke besparelser på rengøring – der kan finansiere en generel udrulning. Besparelser på rengøring vil i så fald være en yderligere upside, som kommer den enkelte skole til gode.

Da Rådets oprindelige investering alene forudsatte tilbagebetaling som følge af sparede rengøringsudgifter, og da udrulningen viser, at det nok er muligt at spare rengøringsudgifter, men at det forudsætter en yderligere modning, er det ikke oplagt, hvordan tilbagebetalingen til Rådet skal fastsættes. Det forventes, at der vil blive taget konkret stilling hertil i forbindelse med, at Børn og Unge og Borgmesterens Afdeling behandler evaluering og business case i maj måned.

Lær for Livet

Rådet for Sociale Investeringer indgik i november 2021 en 13-årig aftale om en social effektinvestering med Den Sociale Investeringsfond, DSI (med-investor), Sociale Forhold og Beskæftigelse (myndighed), Børn og Unge (myndighed) og Lær for Livet om en læringsindsats rettet mod de mest udsatte eller anbragte børn og unge. Lauritzen-fonden har bidraget med en underskudsgaranti på 4 mio. kr.

Formålet med indsatsen er at støtte deltageres læring gennem en langsigtet og helhedsorienteret indsats, så der skabes et fundament for, at deltagerne bliver rustet til at gennemføre folkeskolens afgangsprøve og en ungdomsuddannelse, og dermed får et bedre grundlag for at skabe sig et godt og selvforsørgende liv og i sidste ende bryde med eventuel negativ social arv.

For det enkelte barn/unge strækker indsatsen sig over en seksårig periode og bygger på følgende tre indsatsområder: (i) Learning Camps, (ii) en mentorordning baseret på frivillige kræfter, samt (iii) en brobygning fra læringsprogrammet til deltageres hverdag.

Det er forventningen, at i alt ca. 80 børn og unge vil blive omfattet af indsatsen. Der vil gennemsnitligt blive visiteret 20 børn og unge årligt til indsatsen i en fireårig periode. Rådets investering i indsatsen er på i alt 8,7 mio. kr. DSI har investeret et tilsvarende beløb.

Hvis indsatserne lykkes, er det vurderingen, at der vil være mærkbare samfundsøkonomiske besparelser på den lange bane primært i forhold til mindre brug af offentlig forsørgelse og beskæftigelsesindsatser. Der forventes derudover også mindre brug af forsorghjem, bostøtte mv. På den lidt kortere bane forventes der ligeledes også i mindre omfang besparelser på støtteforanstaltninger i skolen mv.

Tilbagebetalingsmodellen til investorerne baserer sig på tre resultatmål: 1) deltagelse i læringsindsatsen, 2) folkeskolens afgangseksamen består og 3) gennemførelse eller studieaktiv på en ordinær ungdomsuddannelse.

Første resultatopfølgning vil foreligge i forbindelse med regnskabet for 2023.

Nuværende status

Selve indsatsen for den første årgang startede 1. maj 2022. På nuværende tidspunkt er 18 børn fra Aarhus Kommune tilmeldt Lær for Livets årgang 2022, og de har således indledt deres år 1 i Lær for Livet i sommeren 2022. De visiterede børn fordeler sig med fem anbragte og 13 hjemmeboende med en overvægt af drenge. Målsætningen for projektet var, at der skulle være en ligelig fordeling mellem anbragte og hjemmeboende børn. Det har vist sig at være mere udfordrende end forventet at finde relevante anbragte børn til deltagelse i projektet. Dette skyldes blandt andet, at de generelt har et lavere funktionsniveau end hjemmeboende. Ambitionen er dog forsat en nogenlunde ligelig fordeling mellem anbragte og hjemmeboende børn. Næste visitation forventes at være på plads primo 2023.

Der har været afholdt to learningcamps i 2022. De deltagende børn har generelt været glade for at være på camp, og de oplever at have fået nye venner. Lær for Livet oplever dog, at flere børn har haft svært ved de forholdsvis lange camps, hvorfor der har været behov for at gentænke dem. Konkret påtænker Lær for Livet at omlægge den lange sommercamp til en kortere sommercamp, som suppleres med andre initiativer med samme volumen. Da erfaringen i Lær for Livet er, at det er det "lange seje træk", som skaber forskellen for børnenes faglige og relationelle udbytte af forløbet, er der ingen forventning om, at en omlægning vil påvirke den samlede indsats negativt.

En vigtig del af indsatsen er mentorordningen, som er baseret på frivillige kræfter. Ultimo 2022 havde alle børn fået tilknyttet en mentor.

Generelt er Aarhus et godt område at rekruttere mentorer i. Det skyldes en solid frivilligkultur i kommunen, der sammen med den brede befolkningssammensætning gør det nemt at komme igennem med budskabet om det længere frivillige engagement i forhold til målgruppen. Det har dog i dette efterår været særligt vanskeligt at rekruttere mentorer pga. folketingsvalg, der har gjort annoncering så bekostelig, at Lær for Livet har været nødt til at vente med at sætte rekrutteringskampagne i gang til efter valget. Den nye rekrutteringskampagne har til gengæld skabt en stor interesse for at blive mentor. Forventningen er, at kampagnen kan medvirke til at opbygge en "bank" af mentorer, der kan træde til, hvis der sker brud i relationen mellem en eller flere børn og mentorer.

Din vej i job

Rådet for Sociale Investeringer indgik i november 2022 en 2-årig aftale om en social effektinvestering med Sociale Forhold og Beskæftigelse, IPSCenter Danmark og SIND Erhverv om en udvidet IPS-indsats for udsatte borgere over 30 år med psykisk sygdom, hvor den psykiske sygdom giver væsentlige barrierer for at starte og fastholdes i job eller uddannelse. Formålet er, at flere borgere skal skifte en tilværelse på kontanthjælp ud med beskæftigelse eller uddannelse. Det skal ske via en indsats, der bygger på SIND Erhverv og IPSCenter Danmarks gennemprøvede principper, arbejdsmetoder og mangeårige praksiserfaring – suppleret med nye elementer og samarbejdsformer. Ambitionen er at hjælpe 60 borgere over to år. Det er forventningen, at indsatsen udover sparede udgifter til forsørgelsesudgifter ligeledes vil betyde mindredgifter i psykiatrien.

Tilbagebetalingen knyttes til borgernes beskæftigelsesstatus, der først og fremmest anvendes som et direkte mål for besparelser på forsørgelsesudgifter og som et indirekte mål på behovet for vejledning og opkvalificering. Da manglende dataadgang gør det vanskeligt for Aarhus Kommune at følge op på besparelser på sundhedsudgifter (fx til indskrivninger på psykiatriske sygehuse) anvendes borgernes beskæftigelsesstatus også som en proxy for forventede besparelser på sundhedsområdet.

Rådets investering i indsatsen er på i alt 3,0 mio. kr. Første resultatopfølgning vil foreligge i forbindelse med regnskabet for 2023.

Nuværende status

Projektet forventes i drift primo 2023, hvor de første borgere vil kunne visiteres til indsatsen. I efteråret har der blandt andet været fokus på rekruttering og uddannelse af vejledere mv.

IPS PLUS enhed

I november 2022 har Rådet for Sociale Investeringer sammen med Sociale Forhold og Beskæftigelse igangsat en 4-årig indsats, hvor der oprettes en IPS-PLUS enhed. Den skal vurdere og vejlede 300 unges psykiske udfordringer for at give den enkelte unge bedst mulig støtte i forhold til job, uddannelse og relationer med andre unge. Målet er, at flere unge med psykiske vanskeligheder hurtigere får fodfæste på arbejdsmarkedet og kan tage del i positive fællesskaber.

Det er forventningen, at indsatsen udover sparede udgifter til forsørgelsesudgifter ligeledes vil betyde mindreudgifter for de forventede besparelser på borgernes behov for vejledning og opkvalificering samt for bostøtte og misbrugsbehandling.

Tilbagebetalingen til Rådet knyttes til borgernes beskæftigelsesstatus, der anvendes som et direkte mål for besparelser på forsørgelsesudgifter samt som en proxy for de øvrige forventede besparelser.

Investeringen beløber sig til i alt 6,0 mio. kr. Rådets investering i indsatsen er på i alt 3,0 mio. kr. Den resterende del af investeringen finansierer Sociale Forhold og Beskæftigelse. Første resultatopfølgning vil foreligge i forbindelse med regnskabet for 2024.

Nuværende status

Projektet forventes i drift primo 2023, hvor de første unge vil kunne visiteres til indsatsen. Efteråret er blandt andet blevet brugt på rekruttering af personale, og medarbejderne i de berørte dele af Jobcentret blev introduceret til IPS-metoden.

Øvrige

Fundamentet

Rådet gav i april 2021 en betinget donation til Fundamentet på 200.000 kr. Donationen er givet på betingelse af, at Fundamentet opnår minimum et tilsvarende tilskud fra en almennyttig fond. Ultimo 2021 har Fundamentet fået tilsagn om donation fra en almennyttig fond (TrygFonden). Rådet har derfor i 2022 udbetalt donationen.

Midlerne går til Borgerhjælpen, der er et åbent rådgivningstilbud, som tilbyder gratis hjælp og støtte fra en socialrådgiver samt frivillige på Fundamentet. Den konkrete hjælp varierer, men grundlæggende for rådgivningen er, at den er fleksibel og at den former sig efter borgerens behov. Borgerhjælpen assisterer sårbare og udsatte borgere i deres kontakt med kommunen med henblik

på at understøtte, at borgeren på sigt kan blive selvforsørgende. Indsatsen er et supplement til Aarhus Kommunes almindelige tilbud.

Det er forventningen, at donationerne vil kunne bidrage til modning og kapacitetsopbygning af indsatsen med bl.a. at dokumentere besparelsen af et åbent tilbud på de offentlige udgifter.

Nuværende status

Med støtten fra såvel Rådet som Trygfonden har Fundamentet kunne genoplive og udvikle Borgerhjælpen.

Borgerhjælpen har bestået af en fuldtidsansat socialrådgiver samt en ulønnet socialrådgiverpraktikant. Medarbejderne har blandt andet hjulpet borgere med ansøgninger til kommune og andre samt ydet hjælp til borgere i forbindelse med møder i psykiatrien. I forhold til borgeres kontakt med jobcenter, har de ydet bisidderstøtte, gennemgået lovebreve, arbejdet med angstforebyggelse op til møder og lignende. Medarbejderne har desuden hjulpet i forhold til samtaler og brobygning til kommunens virksomhedskonsulenter mv.

Fundamentet har oplevet, at indsatsen i Borgerhjælpen har været med til at understøtte, at flere af de unge er kommet ind på arbejdsmarkedet eller i uddannelse. Fundamentet har oplevet, at projektet har gjort en stor forskel, og de har derfor valgt at fastholde og forankre projektet i deres ordinære driftsøkonomi fremadrettet.

4. Rådets fokusområder i 2023

I 2022 blev der, som nævnt ovenfor, igangsat to nye sociale investeringer. Ambitionen for 2023 er at få sat flere gode projekter i søen. Det er Rådets vurdering, at der er et godt fundament at bygge på. Der er etableret et rigtig godt samarbejde med kommunen, DSI, flere eksterne leverandører samt enkelte fonde. Men der er også en erkendelse af, at der fortsat er stort behov for at modne markedet for sociale effektinvesteringer – dette gælder både i forhold til leverandørsiden, men også i forhold til nye samarbejdspartnere, der kan bidrage med finansiering og/eller risikovillig kapital, for at Rådet også på den noget længere bane kan lykkes. Rådet vil derfor i 2023 forøge sit fokus på at modne markedet, se mere nedenfor.

Primo 2023 vil Rådet desuden give deres vision et mindre servicetjek blandt andet på baggrund af de hidtidige erfaringer og kommunens fokus på vilde problemer, som Rådets arbejde også taler ind i, se nedenfor.

Tilpasning af Rådets vision

Rådet vedtog i 2021 en vision² for deres virke. Visionen beskriver, hvordan Rådet vil arbejde strategisk med sociale effektinvesteringer og fastlægger de hovedområder, Rådet - som udgangspunkt - ønsker at investere i. Rådet besluttede samtidigt, at de ca. en gang om året ville genbesøge visionen for at se, om den fortsat afspejler den måde, som de ønsker at arbejde med sociale effektinvesteringer på og de hovedområder, som de vil have fokus på.

Rådet ønsker med deres vision at sætte fokus på investeringsområder, der kan bidrage til at understøtte kommunens velfærdsområder og skabe synergi i forhold til både samarbejde og effekt.

² [Rådet for Sociale Investeringers vision](#)

På den baggrund er Rådets hovedområder temaer valgt ud fra eksisterende politikker og handlingsplaner i Aarhus Kommune.

Rådet er optaget af, at investeringsområderne fortsat afspejler de udfordringer, som Aarhus Kommune står overfor. Det er Rådets vurdering, at områderne fortsat er relevante, men set i lyset af byrådets forøgede fokus på de vilde problemer, herunder hvordan kommunen kan arbejde med at få greb om dem, ønsker Rådet at genbesøge enkelte af områderne sammen med de respektive afdelinger for at sikre, at investeringsområderne bedst muligt kan favne nogle af de vilde problemer, som byrådet har identificeret.

Rådets vision beskriver ligeledes, hvordan Rådet vil arbejde med sociale effektinvesteringer herunder hvem Rådet gerne vil samarbejde med herom. Investeringerne skal foretages i et tæt samarbejde med kommunens forvaltninger, men derudover også række ud til alle former for samarbejdspartnere, herunder staten og regionerne, velfærdsleverandører, civilsamfund, filantropiske fonde m.fl.

Rådet har allerede gode erfaringer med samarbejde med den statslige investeringsfond, DSI, som er medinvestor i flere af Rådets investeringer. Der er pt. også et godt samarbejde med to filantropiske fonde – Bikubenfonden og Lauritzen Fonden, der er partnere i henholdsvis Housing First-projekterne og "Lær for Livet"-projektet, hvor fondene blandt andet bidrager med en underskudsgaranti, der sikrer investorerne, at de får (en del af) deres penge tilbage, selv hvis de forventede effekter af investeringen ikke optræder. Men der kan være flere perspektiver i et forøget strategisk samarbejde med filantropiske fonde. En mulighed kunne være, at filantropiske fonde bidrager med finansiering i form af donationer for mere bløde effekter, såsom bedre trivsel, bedre livskvalitet og mindre fravær. Effekter, som typisk ikke har en konkret budgetpost i en kommune eller anden myndighed. Et andet område, hvor de filantropiske fonde kunne være interessante, er, hvis fondene (fx i en overgangsperiode) kunne bidrage til at understøtte det tværgående samarbejde mellem sektorerne og indgå i sociale investeringsprojekter ved at betale for de effekter, der opstår i regionalt eller statsligt regi. Effekter, som disse sektorer pt. kun har ingen eller meget begrænset mulighed for at betale for blandt andet på grund af de lovgivningsmæssige rammer.

I Budget 2022 afsatte Region Midtjylland 5 mio. kr. til sociale effektinvesteringer og oprettelsen af egen investeringsfond. Regionen har i Budget 2023 afsat yderligere 8 mio. kr. varigt, som skal gå til mere lighed i sundhed. Disse midler vil på sigt ligeledes skulle indgå i investeringsfonden. Der lægges op til tværgående samarbejde med blandt andre Rådet³. Samtidig lægges der op til at også at sætte fokus på projekter, der går på tværs af sektorer nærmere bestemt regionen og kommunerne. Med udgangspunkt heri er det Rådets vurdering, at der er fornyet grundlag for at følge op på den konstruktive dialog, som Rådet og sekretariatet havde med regionen i 2021 om, hvordan et samarbejde om sociale effektinvesteringer kunne skrues sammen.

Samlet set vurderer Rådet, at der et potentiale i dels et forøget fokus på det tværgående samarbejde og dels et forøget fokus på at få udvidet det strategiske samarbejde med filantropiske fonde. Visionen vil derfor blive tilpasset, så den også afspejler disse ambitioner.

Justeringen af Rådets vision vil finde sted hen over vinter/forår 2023.

³ Jf. møde i regionsrådet den 21. december 2022 punkt 22: [Link til referat](#)

Fortsat fokus på modning af markedet for sociale investeringer

Det er fortsat Rådets oplevelse, at markedet for sociale effektinvesteringer i Danmark er umodent. Flere og flere taler om sociale effektinvesteringer, men der er endnu reelt kun få leverandører, investorer og myndigheder, som har viden og kapacitet nok til at igangsætte reelle sociale effektinvesteringer. For at bidrage til den fortsatte markedsmodning vil Rådet derfor sætte større fokus herpå i 2023. Et håndtag hertil er den konference, som Rådet i efteråret har været ved at planlægge om sociale effektinvesteringer som redskab til at løfte børn og unges mentale trivsel. Konferencen afholdes i marts 2023, og ambitionen er at samle 80 førende fonde, forskere, civilsamfundsorganisationer samt beslutningstagere fra Aarhus Kommune. Med udgangspunkt i sociale effektinvesteringer som finansieringsredskab skal det drøftes, hvordan parterne sammen kan løfte børn og unges mentale trivsel, og hvilke projekter der kan udvikles i fællesskab.

En generel større synlighed om sociale effektinvesteringer vurderes ligeledes at kunne være med til at modne markedet yderligere. Rådet har derfor som målsætning i 2023 at skrue op for kommunikation og synlighed omkring dets arbejde. Ved at dele ud af de erfaringer, som Rådet og Aarhus Kommune pt. har gjort sig med at bruge sociale effektinvesteringer til at bidrage til løsningen af nogle af samfundets komplekse udfordringer, er det forventningen, at det vil kunne bidrage til mere viden om og interesse for at indgå i nye sociale investeringsprojekter hos potentielle leverandører og filantropiske fonde.

Med fremkomsten af sociale effektinvesteringer er der ikke ændret i de juridiske rammer for hverken kommuner og regioner. Det betyder, at samarbejdsaftaler om sociale effektinvesteringer skal foregå inden for rammerne af regionsloven, kommunalfuldmagten samt gældende udbudsregler. Dette har blandt andet betydning, hvis der skal etableres projekter på tværs af sektorerne.

Regionerne har nemlig ifølge regionsloven og sektorlovgivningen fået tillagt en række afgrænsede opgaver. Regionerne har derfor som udgangspunkt alene mulighed for at varetage eller finansiere de opgaver, der specifikt er nævnt i regionsloven og i sektorlovgivningen i øvrigt. I forhold til deltagelse i projekter om sociale effektinvesteringer betyder det, at regionen kan bidrage med finansiering til varetagelse af opgaver, der er regionale opgaver. Samtidig betyder det, at regionen ikke har hjemmel til at finansiere (forebyggende) indsatser, der ikke er en regional opgave - også selv om det på sigt potentielt kan medføre en besparelse for regionen. Det er derfor en forudsætning for regional (med)finansiering af sociale effektinvesteringer, at der kan identificeres et regionalt formål i projektet, og at de regionale midler alene anvendes til dette formål.

Lovgivningsmæssigt er der dermed nogle rammer, som spænder ben for investeringer, hvor indsatsen ligger i kommunen, men hvor gevinsten primært ligger i regionen. Dette kan betyde, at selvom et projekt vil kunne skabe store samlede samfundsøkonomiske nettogevinster, vil det ikke blive sat i gang, hvis det isoleret set ikke er muligt at opstille en positiv businesscase for kommunen, da det ikke er muligt for regionen at medfinansiere indsatsen via afledte positive økonomiske effekter hos dem. Rådet vil derfor i samarbejde med Sekretariatet i 2023 sætte fokus på at synliggøre dette dilemma og opfordre til, at de juridiske rammer tilpasses, så der på sigt bliver bedre mulighed for at tænke i tværsektorielle projekter til gavn for borgerne.

5. Økonomi

Byrådet har afsat 40 mio. kr. ved etableringen af Aarhus Kommunes sociale investeringsfond og Rådet for Sociale Investeringer. Det er forudsat, at de 40 mio. kr. er nok til at have fonden kørende i

en 10-årig funktionsperiode, og det er Rådets opgave at sikre fokus herpå i de investeringer og indsatser, der sættes i værk. Med budgetforliget for 2022 præciserede byrådet, at Rådet kan indregne forventede resultatbetalinger på 80 procent af de samlede investeringer ind i sit økonomiske råderum.

De 40 mio. kr. er risikovillig kapital, der skal bringes i anvendelse for at afprøve nye metoder og indsatser i de sociale effektinvesteringer, men samtidig skal Rådet dog sikre, at der i de forskellige investeringer er sandsynlighed for, at investeringen kommer tilbage i form af resultatbetaling fra kommunens øvrige økonomi samt fra andre myndigheder, der bidrager til resultatbetalingen. I økonomistyringen forventes generelt en resultatbetaling med 80 procent effekt. I et mindre omfang har Rådet mulighed for at igangsætte indsatser, hvor der ikke kan forventes en kommunal resultatbetaling.

Af de 40 mio. kr. anvendes der årligt 150.000 kr. til honorarer til Rådets medlemmer, 300.000 kr. til sekretariatsbetjening samt et mindre beløb til afholdelse af øvrige udgifter. I en 10-årig periode vil betalingen til disse poster udgøre ca. 5 mio. kr.

Af bevillingsretlige grunde er det borgmesteren, der er bemyndiget til formelt at godkende de sociale effektinvesteringer, som Rådet for Sociale Investeringer ønsker at igangsætte, men der gælder et armslængdeprincip, så Rådet selv lægger linjen, og reelt beslutter hvilke investeringer, der skal gennemføres. Rådet for Sociale Investeringer sekretariatsbetjenes af Borgmesterens Afdeling, der samtidig varetager dialogen og samarbejdet med magistratsafdelinger.

Som ovenfor nævnt, har Rådet i 2022 igangsat to nye indsatser, så der i alt nu er igangsat otte sociale effektinvesteringer. I 2022 har der været udgifter til dem alle. Nedenstående tabel viser økonomien i Aarhus Kommunes sociale investeringsfond, som den ser ud på baggrund af regnskab 2022. Der blev i 2022 brugt i alt ca. 12,9 mio. kr. af Fondens samlede økonomi, hvilket betyder, at der herefter rester ca. 23,0 mio. kr. i Fonden. En vis del af disse midler er dog reserveret til allerede igangsatte indsatser. Samlet set betyder det, at Rådet de kommende to år har mulighed for at afholde udgifter på godt 8 mio. kr. i alt. Der er dermed ikke muligt at igangsætte lige så mange nye projekter i 2023 og 2024, som der er gjort i 2022.

I de følgende år er der foreløbigt afsat midler til drift af Fonden samt til de indsatser, der pt. er kendte. Der er også indsat en forventet resultatbetaling (med 80 procent effekt) på baggrund af de business cases, der er udviklet for indsatserne. Resultatbetalingen kan blive anderledes og/eller mindre, da den afhænger af, om de igangsatte indsatser har de forudsatte effekter.

Tabel 1: Økonomien i Aarhus Kommunes sociale investeringsfond

1.000 kr.	R 2020	R 2021	R 2022	B 2023	B 2024	B 2025	Efterfølgende år i alt ²
<i>Drift af Fonden</i>							
Honorar til Rådet	100	150	144	150	150	150	1.350
Sekretariatsbetjening	300	200	300	300	300	300	2.700
Øvrig drift af Rådet	22	24	17	50	50	50	450
<i>Indsatser</i>							
Job BootCamp	800						
- Resultatbetaling ¹	-900						
Housing First		1.945	3.494	3.744	2.410		
- Resultatbetaling ¹			-45	-2.519	-3.467	-4.226	
Dialog mod Vold ³		506	474	947	474		
- Resultatbetaling ¹				-360	-491	-329	-887
Ung i Fokus		900	3.600	3.600	3.600	2.700	
- Resultatbetaling ¹				-1.332	-1.362	-1.390	-8.331
Diabetes			2.221	2.221	2.221		
- Resultatbetaling ¹				-321	-656	-1.959	-2.941
Hygiejne-nudging			1.450	1.450			
- Resultatbetaling ¹				-2.560			
Lær for Livet			907	1.171	1.408	1.631	3.002
- Resultatbetaling ¹				-301	-301	-598	-6.791
Din vej i job			123	1.496	1.373		
- Resultatbetaling ¹					-261	-392	-1.960
IPS Plus enhed				750	750	750	750
- Resultatbetaling ¹						-48	-2.487
Fundamentet			200				
I alt *	322	3.724	12.844	8.486	6.198	-3.361	-15.145
Restbeløb i Fonden ult. året (80% effekt)	39.678	35.953	23.069	14.583	8.385	11.736	26.891

Note 1: Den budgetterede resultatbetaling er i tabellen indsat med 80 procents effekt. Resultatbetalingen realiseres kun, hvis den forventede effekt af indsatsen opstår i praksis.

Note 2: Perioden 2026-2034

Note 3: Inkl. udgifter til udviklingspartnerskab

Relevante link

1. Rådet for Sociale Investeringers hjemmeside: [Link](#)
2. Socialeinvesteringer.nu: [Link](#)